

GAZETA TRANSILVANIEI

ZIAR POLITIC NAȚIONAL.

ABONAMENTUL

Pe un an . . . 24 Cor.
Pe o jum. de an 12 "
Pe trei luni . . . 6 "
Pentru România și străinătate:
Pe un an . . . 40 lei.
Pe o jum. de an 20 "

TELEFON Nr. 226.

REDAȚIA
ȘI ADMINISTRAȚIA
Târgul Inului Nr. 30

INSERATELE
se primesc la administra-
ția. Prețul după tariful
și învoială.

Manuscrisele nu se în-
napoiesc.

Congresul internațional pentru pace.

O bună ocaziune de a se face propagandă cauzei românești.

Anul acesta congresul internațional pentru pace se va ține în luna Septembrie la Viena. Într-o consfătuire pregătitoare care s'a ținut zilele trecute la Viena, cunoscutul publicist și propagator al pacifismului Dr. Alfred H. Fried a expus motivul pentru care tocmai Viena a fost aleasă ca locul care va găzdui congresul.

Reproducem aici următorul pasaj din discursul d-lui Dr. Fried: „Congresele pacifiste au căpătat o înflorire mare asupra destinelor politice, influențând opinia publică, pregătind conferințele de pace dela Haga și prin asta renașterea dreptului internațional. Congresul internațional pentru pacifism a ținut până acuma ședințele sale în toate țările Europei afară de Austria. S'a hotărât ca anul în care tulburările balcanice s'au sfârșit să fie serbat în capitala cea mai apropiată de Balcan, în Viena, în reședința aceluia suveran care cu voința sa fermă a împiedecat războiul european. Congresul va fi un omagiu adus bătrânului împărat, decanul tuturor suveranilor. El va fi în același timp o serbare centenară a congresului de pace de acum o sută de ani, ținut la Viena pentru lichidarea succesiunii lui Napoleon. În sfârșit încă o ocaziune: e vorba să se serbeze meritele baronesei Bertha von Suttner, cunoscuta scriitoare pacifistă care a chemat lumea cu atâta entuziasm la luptă împotriva războiului.”

După expunerile d-lui Dr. Fried, congresul pacifist din acest an va fi deci o serbare solemnă, cu o semnificație multiplă și importantă. Care poate fi atitudinea noastră față cu congresul dela Viena? Putem noi românii să lăsăm a se serba o apoteoză a păcii în capitala imperiului celui mai sfâșiat de lupte naționale intestine?

Nu putem tăgădui că congresul acesta pornește dintr'un sentiment frumos și urmărește un ideal înalt umanitar: încetarea războiului, înălțarea acestui flagel care devine

tot mai teribil pe măsură ce civilizația omenească, înaintează. Dar care e cauza producătoare, izvorul principal și permanent al conflictelor războinice? Care alta a fost cauza războiului balcanic însuși al cărui sfârșit se va serba la Viena dacă nu șupririle naționale? Este deci evident că, spre a face să înceteze războiul, trebuie să înceteze mai întâi cauza lui sau una din cauzele lui cele mai dese în zilele noastre, conflictele și împilările naționale. Altfel riscăm a combate în mod superficial efectul și nu însăși cauza producătoare, izvorul răului. Ar fi să procedăm ca medicul care combate durerea cu paliative și nu cauza ei, microbul patogen.

Un congres pacifist care urmărește cu sinceritate înlăturarea războiului nu poate prin urmare să se desintereseze de cauzele lui. Nicăiri însă aceste materii aprinzătoare ale conflictelor și nedreptăților naționale nu sunt mai numeroase ca în Austro-Ungaria și cu deosebire în Ungaria. Intocmai ca Turcia înainte de război. Ungaria e un focar primejdios de microbi ai războiului, un izvor de continue pericole naționale.

Un congres internațional care ar sărbători ideea păcii la Viena tocmai acuma, după învățămintele atât de elocvente ale războiului balcanic, nu ar putea avea decât un caracter de ipocrizie și falșitate patentă. Pe vulcanul clocoțitor al patimilor și durerilor naționale s'ar juca danțul frivol al „păcii” între popoare, pentru ca, a doua zi după congres, luptele și sfâșierile politice brutalizarea și sugrumarea asupriților să reînceapă mai crâncenă și mai sălbatică. Ni-s'ar părea că niciodată nu s'a făcut o ironie mai crudă la adresa noastră ca acest congres pacifist în mijlocul războaielor naționale.

Se impune și pentru noi deci o datorie. Vor veni atâți străini din toate părțile lumii, englezi, francezi, nemți, italieni, ruși, americani. E prilejul cel mai potrivit a-i lămuri măcar pe aceștia despre dureroasa parodie de „pace” care domnește în Ungaria. Să tipărim deci o broșură mai voluminoasă pentru informarea lor. Să expunem într'însa adevărata stare de lucruri din Austro-Ungaria, dar cu deosebire să insistăm asupra

sortii poporului românesc din Monarhie. Cu date istorice, politice, statistice, bisericești și școlare să convingem lumea care vine la congres că a vorbi de „pace” în țara care e plină de toate posibilitățile conflictelor războinice viitoare e nesinceritate și ipocrizie.

Ne îndreptăm deci rugămintea către cercurile noastre conducătoare ca să binevoiască a însărcina pe cineva cu întocmirea acestei scrieri, cu traducerea ei în nemțește, franțuzește și englezește.

Persoane anume însărcinate ar avea menirea să distribuie broșura gratuit participanților la congres. Astfel ne vom face datoria de a nu lăsa să treacă nici o ocaziune potrivită pentru a face propagandă cauzei noastre și de a pricinui cât mai multe greutăți și neplăceri asupritorilor noștri.

Importanța decorării contelui Czernin. Ziarul „Reichspost” face următorul coment. decorării contelui Czernin de către M. S. Regele Carol:

„... Contele Czernin a fost trimis la București numai după terminarea crizei balcanice. Această decorare a contelui Czernin are o deosebită însemnătate în momentul de față cu câteva zile înainte de vizita Țarului la Constanța, când se vorbește și despre o oarecare nouă orientare a politicii externe a României.

Cercurile conducătoare românești declară însă că vor să păstreze politica tradițională. Cea mai mare parte a presei românești nu este favorabilă unei aventuri cu România.

Cu atât mai mare importanță se atribute deci decorării contelui Czernin. Această decorare a fost o manifestațiune spontană a Regelui Carol că este pentru păstrarea bunelor relațiuni cu Austro-Ungaria, al cărei foarte bun reprezentant este contele Czernin.

Decorarea ministrului austro-ungar a provocat o vie mulțumire în cercurile floromanilor din Viena.

Bugetul Turciei. Ministrul de finanțe al Turciei a depus în Cameră bugetul pe exercițiul curent care se cifrează la încasări cu 81.921.163 lire, iar la cheltuieli cu 84.007.819 lire deci cu un deficit de 2.086.656.

La capitolul cheltuielilor figurează:

serviciul datoriei publice cu 15.030,728 lire; războiul cu 6.000.000, marina cu 1.338,932; fabricile militare cu 450,667; jandarmeria cu 2.230,720; externele 263,648; internele 1.044,652; instrucțiunea 554,592; dinastia 557,700; finanțele 2.383,559.

Expunerea de motive relevă că din cauza cheltuielilor din cei doi ani de război, se impune cea mai mare economie, de oare ce cu toată sporiștea încasărilor a fost cu neputință

Dela adunarea din Alba-Iulia.

Discursul deputatului Dr. A. Vaida.

— În resumat. —

Fraților!

Prea slab este glasul meu, decât să poată străbate până la urechile flecturii dintre voi, cari ați alergat atâtea mil, din munți și de pe văile Mureșului și a Târnavelor, ca să fiți de față la această adunare. Nu trebuie însă ca să străbată glasul meu, căci sufletul meu străbate fără îndoială la sufletele voastre. Doar mai mare e căldura inimilor decât este căldura acestor mânoase zi de azi. Căldura inimilor voastre ne încălzește și ne dă și nouă puteri la luptă de câte-ori venim în mijlocul vostru. Mai cu seamă Alba-Iulia, acest oraș istoric, care ne revocă amintirea luptelor și jertfelor atâtor generații, ne face să fim pătrunși în aceste clipe de sentimente sante, cari le avem, când intrăm în sfânta biserică.

Sunt zece ani, de când am desfășurat aici steagul activității. Cei slabi de credință vor crede poate, că lupta noastră purtată timp de 10 ani a fost zadarnică. Nu e însă așa, căci sămânța aruncată în acei 10 ani plini de frământări a căzut în pământ roditor, dovadă și adunarea de azi, când ați venit în număr atât de mare, ca să dovediti lumii, că sunteți conștii de drepturile voastre naționale.

Ați văzut ce întorsătură a urmat după războaiel balcanice.

Cercurile conducătoare ale monarhiei noastre și-au dat seama, că trebuie create alte stări pentru popoarele acestei monarhii, cari sunt învecinate tot de neamuri de același sânge și același lege, căci e firesc, ca acești frați ajuși la o soartă mai bună să

de a se restabili echilibrul. Expunerea exprimă speranța că, în urma deciziunilor comisunii financiare de la Paris, statele balcanice vor lua asupra-le părți reduse cu câte un milion de lire. Făcându-se și alte reduceri, echilibrul se va putea restabili de la anul viitor. Însă nu trebuie să se uite principiul economiei. În cursul discutării bugetului nu va trebui să se adauge nici un ban la cheltuieli.

jelească pe acei cari sunt lipsiți de libertate.

Vă este doar cunoscut, că stăpânitorii noștri ne-au imbiat cu pace. Mulți s'au temut atunci, că vom trada cauza sfântă a neamului nostru și șopteau în taină, că ne vom da vânduți lui Tisza. Aceste șoapte însă au fost minciuni, după cum s'a dovedit. Avem doar un singur drept și o singură datorie: să apărăm și să susținem drepturile neamului românesc. Dela împlinirea acestei datorii nimic nu ne poate abate. Nu cu șpanate și alte funcțiuni de aceste, nici cu bulgări de aur chiar cât țara asta de mari nu ne pot abate dela calea noastră dreaptă. (Din mulțime: *aceștia să-i lăsdm lui Mangrai*)

Guvernul țării însă nu s'a apropiat de noi cu gânduri sincere. Scopul lui a fost să ne ademenească. Guvernul a făcut ca ficiorul bogatului, care vrea să dea în dragoste cu fata frumoasă a săracului, fără ca să aibă însă de gând să o și ia de nevastă. Dar cu asemenea fel de apropieri nicicând nu au să ne câștige, fiindcă noi avem limpede înțina noastră: vrem să fim și noi stăpâni în țara noastră — și fiindcă prea vădite sunt adevăratele intenții și sentimente ale guvernului unguresc. Doar tocmai acum au făcut seria de legi din seamă afară asupritoare pentru noi. Guvernul a făcut legea lui electorală, rea și nedreaptă, care numai un bine poartă în sine: acela, că va contribui la nimicirea sistemului, care i-a dat viață. Presa, aceasta putere mare a celor ce se nizuiesc spre mai bine, de asemenea au încătușat-o. Presa noastră totdeauna a știut ce înseamnă anii de pușcărie și sutele de mil plătite amendă în urma persecuțiilor continue. De acum va simți și presa ungurească aceasta. Tot guver-

„Cratul Munților“ *)

— Piesă în patru acte, în versuri — de L. U. Soricu.

Actul III. Scena IV.

In scenele anterioare din acest act se arată năvălirea lui Hatvani la Abrud, în urma îndemnului lui Dragoș, care voia să-l piardă astfel pe lăncu, sperând că, delatându-l, va putea câștiga inima Cătălinei.

Dragoș află însă că lăncu a scăpat grație ajutorului Cătălinei, care știuse să-l cucerească pe Hatvani, chiar dela intrarea lui în Abrud și, sub pretext, că vrea să vadă spectacolul, îi cere un cal și un costum militar, pe cari le dăse apoi lui lăncu spre a scăpa, travestit, la Câmpeni.

El turbă de mânte și amenință.

Cătălina.

Mai încet, las' nu te plânge, lăncu se întoarce iară. Iar tribunii toți sunt liberi, I-am făcut scăpați de-aseară. Moldovan doar și Buteanu sunt acuma în Abrud. Or să scape și ei însă...

*) Publicăm acest fragment, în care sunt redată virtuțile femeii române: vitejia și Credința, ca un omagiu congresului dela Sibiu al Uniunii femeilor române din Ardeal și Ungaria, cari au dat autorului cele două modele Silvia și Cătălina. — Not. Red.

Dragoș.

Ce e asta, ce aud?

Cătălina.

Da! Obezii, spânzurațoare pentru-al noștri cei aleși! Uite, Domnule, păcatul... Lovitura ți-a dat greș. Du-te, bea din aldămașul sângelui nevinovat.

Dragoș.

Tu vei da de toate seama, dacă'i vină și păcat. Cum? Credeal că poate Dragoș o insultă să supoarte? Moartea demnității Dragoș o plătește tot cu moarte.

Cătălina.

Nu ți-a ajutat păcatul, căci tribunii au scăpat, Pân' acuma ei de sigur cetele și-au adunat Și 'n curând veni-vor iară fapta să ți-o răsplătească.

Dragoș.

Spre Câmpeni, ilustră Doamnă, e ogătire ungurească Vasvári este păcolo, c-a trecut de Mărișel. Pân'acum de sigur lăncu e prizonier la ei!

Cătălina.

Vasvári? Tu zi-i acuma Dumnezeu să-l odihnească. —

A murit la Fântânele de-o seure românească, Iară oastea lui menită fu prin codri ca să piele Spulberată, risipiță de-un braț tare de femele, De Pelaghia lui Roșu cel ucis la Mărișel! Vasvári? Pe cea lume te vei întâlni cu el Vasvári? Pe cea lume, neiertându-ți nici el vina, O să'i spună cum învarte lanca'n luptă Cătălina, Și-o să'i spună căți din oastea-i de săcul din Vășarei Au plătit cu-a lor vieată rana dela mâna ei.

Dragoș.

Dacă Hatvani o clipă s'a lăsat îmbrobodit, În zadar îți este arta până Dragoș n'a murit! Am să'i spun să te-aresteze, Ți-o ajunge eu de hac, În obezi și lanț să'i plângă ochișorii tăi de drac!

Cătălina.

Acum halde, ce-astepti? Du-te aliați te așteaptă. Închina-vor pentru tine, pentru vitejăscă-ți faptă. Însă nu uita, că vinul ce goli-vei din pahar Este sânge cald de frate

și va fi venin amar!

(Dragoș iese)

Cătălina. (singură)

Cum mă doare bietul suflet, inima din piept mă doare... Neamul ăsta să dea astfel de ființe? — Sîntă soare, Nu mai răsări și'n cale nu trimete aurora; Pentru ce să te'nfloare jelea noastră-a tuturor? Pentru ce să mai vezi lacrimi și dureri nerășunate, Mucenici, cari năzuiră după răz de dreptate? Pentru ce să mai colinde ale tale dalbe zori Pe pământul ud de sânge și'nținat de vânzători? Tu, Dreptate izgonită de-o lume de pigmei, Unde-și dorm de veacuri somnul mari 'nnaintași ai mei, Dă-mi putere și'ndrăzneală, dă-mi putere, de mai ai! Din comoara ta de bine farmecul întreg să'mi dai. Da! Din nou juca-voi rolul ce credeam că nu'l mai joc Nici odată în vieată: Simulând atât noroc, Luând masca bucuriei și zămbiri de curtezană, Cu fășii din suflet rupte mi-o ascunde-adăncă rană Voi cânta cu ei așturi, pentru ei voi închina.

Poate astfel pe Buteanu și-al lui soți îi voi scăpa.

Hail Fii veselă, acțiță!

Tu n'ai dreptul azi să strigi.

Răzi privirei cu'nțeleșuri,

de vreal jocul să'l câștigi.

Răzi! Deatul că plânge astăzi

cea mai dulce între fete,

Silvia! Destul că și smulge

tristă florile din plete.

Răzi! Și poate că lumina

din privirea-ți orbitoare

l-o orbi precum orbește

focul razelor de soare!

Ha, ha, ha! Ce ironie!

Unde-s visurile tale?

Cătălină, Cătălină,

Iar pe părăsita cale?..

Scena V (Silvia, Cătălina)

Silvia.

Te-ai întors? Cum? Ești rănită?

Vai, ce pacoste căzu

Peste noi de-alalta-seară,

ce păcat se abătu

Peste visurile mele! (plânge)

Și Buteanu este prins.

Or-ce răz de nădejde

C'o să scape mi s'a stîns!

Cătălina.

((o sărută și o mângăie))

Nu mai plânge, nu mai plânge,

nu mai plânge suflet drag!

În curând ai să'i vezi iară

pe feciori chemând sub steag.

lăncu-i la Câmpeni acuma,

nul acesta pune capăt comitatelor cu gândul să ne lege cât de strâns cu inima țării azi streină la noi, dar tot atunci rezultă și binele, că guvernul zdrobește cetățuile aceste, din cari o mie de ani câteva familii au săvârșit cel mai crud abuz de putere.

Toate momentele arată, că actualul guvern și sistem ajunge la sfârșit. E doar prea adevărată vorba noastră din bătrâni: pe cine vrea Dumnezeu să-l pedepsească, îi ia mințile întâi.

In casa țării în delegații, în presa ungurească se discută azi mult, că trebuie oare să se caute și pe mai departe prietenia României? Da, noi o pretindem cu tărie, ca singura garanție a siguranței monarhiei noastre.

Stăpânitorii au văzut, că nu mai pot opri mersul lucrurilor, ce s'au pornit acum spre binele nostru. Ca să mai oprească însă câțeva vreme mersul acesta a început împotriva noastră o detestabilă campanie de poezie. Până acum eram »agitatori fără suflet». Acum, că s'a tocită arma au inventat că suntem panslavisti și tredentiști. (Voci: minciună.)

În interesul celor dela cârmă să ne arate necredincioși împăratului și monarhiei. Ei urmașii lui Rákoczi, Kossuth și al altor răsvrățiți ne învinuiesc pe noi »strănepoții lui Ianču, că suntem necredincioși împăratului Nicidecum nu am făcut secret jdin convingerea mea, că poporul românesc trebuie să persiste în politica sa tradițională întru toate congruentă cu interesele monarhiei habsburgice, și cu interesele neamului românesc. Și cu toate acestea s'a făcut încercare pe baza unei ridicole cărți de vizită să fie prezentat ca rusofil și întovărășit cu dușmanii monarhiei. (Voci din mulțime: Rușine să fie fie! Nu e drept. Aclamări.)

Să fim, fraților, tari în credință. Au putut face până acum cu noi, ce au vrut. De acum însă nu vor mai putea. Dreptatea noastră se apropie. Pe când în 1905 eram în parlament 15 deputați români, nici nu voiau să stea cu noi de vorbă și activitatea noastră din parlament a trebuit să se mărginească la acea opoziție dărză, ce am dus-o atâta vreme. Azi, când abea avem 5 deputați în cameră, totuși ne invită guvernul să facem pace. Aceasta e semnul importanței și înalțării noastre. Să fim treji, că se apropie ziua judecării și a dreptății. În curând, vrând-nevrând vor fi siliți să stea de nou cu noi de vorbă, dar atunci vor fi siliți să ne și dea ceea cece rămăși ce ne competențe: drepturile noastre, ca să fim neam liber în țară liberă!

Voi, fraților, cari ca soldați știți bine ce înseamnă vorba mai marilor și vă știți supune poruncei, luați seama la chemarea conducătorilor voștri, ca totdeauna și între orice împrejurări să stăm cu toții în slujba sfântă a cauzei românești. Așa să ne ajute Dumnezeu! (Aprobări și aclamări îndelungi).

Discursul d-lui Dr. A. Vlad.

Fraților! Se împlinesc 10 ani de când s'a pus pe tapet în casa țării reforma legii electorale, ca, lărgindu-se dreptul de vot, să aibă și poporul cuvântul său în afacerile țării. De-atunci s'au perordat la cârma țării trei guverne cu scop ca să facă această re-

formă. Două din aceste guverne n'au făcut nici o ispravă, iar actualul guvern, punându-se pe lucru, a făcut o reformă, care este adevărată bațjocură și care e cu mult mai rea pentru poporul nostru decât legea de până acum.

Și e de mirat că stăpânitorii noștri nu-și dau seamă de faptele lor, când au în fața lor destule pilde din istorie, cari ne dovedesc că acei, cari încătușează voința poporului și îl împedecă în nuzințele sale de libertate națională, au perit și au dispărut. N'avem doar decât să ne cugetăm la Turcia, despre care știți doar bine cu ce s'a ales după războaiele balcanice.

Stăpânitorii noștri se înșală doar ei pe ei, căci, reducând reprezentanța popoarelor țării, își sapă ei înșiși groapa. Noi de pildă, Români, suntem doar aici la 3%, milioane suflete, pe cari nu pot să ne șteargă de pe suprafața pământului, oricât s'ar strădui să facă aceasta. Noi suntem aici, trăim aici, voim să ne afirmăm aici și nu vom renunța odată cu capul la drepturile noastre naționale. (Aprobări.)

Ca să vă arăt acum cât de nedrept a purces guvernul față de noi prin reforma sa electorală, vă voi arăta cum a redus în mod malestrit reprezentanța parlamentară a poporului în câteva comitate.

Oratorul arată situația creată Românilor în comitatele Alba-Inferioară, Hunedoara și Turda-Arieș, unde cu toate că populația română este în majoritate absolută față de celelalte neamuri, suntem majorizați de elementele streine grație dispozițiilor noii legi electorale.

Când vedem astfel de lucruri și când ne mai cugetăm că guvernul a încercat să ne ademenească cu o pace gubredă, ne vine în minte vorba despre bătaia lui Dumnezeu. Cu minciuna poți prânzi, dar cină nu... (Aprobări.)

(În momentul acesta dl Dr. Vlad a trebuit să-și întrerupă discursul în urma intervenției căpitanului poliției și a locțiitorului de primar, care a declarat adunarea de dizolvată.)

Raportul nostru de ieri despre adunarea măreață dela Alba-Iulia și despre importantele consfătuiri ale fruntașilor noștri naționali la Alba-Iulia îl completăm cu următoarele amănunțorile:

La consfătuirea advocaților români din comitatul Alba-Inferioară au luat parte următorii noștri advocați:

Dr. Iuliu Maniu, președinte, Dr. Ion Băitaru, Dr. Nicolae Cristea, Dr. Gheorghe David, Dr. Candin David, Dr. Adrian Dărămuș, Dr. Ion Dordea, Dr. Gregoriu German, Dr. Ion Maior, Dr. Ion Marciac, Dr. Petru Metes, Dr. Atanasiu Mărza, Dr. Aurel Moldovan, Dr. Zaharie Muntean, Dr. Cornel Muntean, Dr. Romeo Muntean, Dr. Enea Muntean, Dr. Cornel Ordea, Ruben Patitia, Dr. Ruben Patitia, Dr. Ion Pop, Dr. Emil Popu, Dr. Laurențiu Pop, Dr. Dănilă Szabo, Dr. Aurel Șerban, Dr. Camil Velican.

Candidații de advocați: Dr. Octavian Costea, Iacob Gligor, Dr. Ștefan Oniga, Dr. Ionel Pop, Ion Pușcariu, Ion Zilieri.

În această consfătuire, prima în felul ei la noi Români, s'a stabilit între altele o procedură unitară a advocaților din comitatul Alba-Inferioară în toate afacerile cari privesc tagma lor.

Organizarea comitatului.

În programul adunării populare din Alba-Iulia a fost luat și punctul

privitor la »organizarea partidului național român din comitatul Alba-Inferioară». Unul dintre fruntașii noștri din acest comitat avea să aducă la cunoștința adunării proiectul de organizare adoptat pentru acest comitat precum și numele membrilor comitatului central, al comitatelor cercuale electorale, și al comitatelor de votare, aleși în consfătuirea de Duminecă dimineața a intelectualiilor din comitatul Alba-Inferioară.

Dizolvându-se însă adunarea acest punct din ordinea zilei a căzut rămânând ca fruntașii comitatului să aducă noua organizare, deocamdată de caracter interimar, pe alte căi la cunoștința Românilor din comitat.

Cele publicate în nrul de ieri le completăm cu următoarele amănunțorile. Pe lângă comitatul central s'au ales, precum am anunțat, și comitatele din fruntea cercurilor electorale și cercurilor de votare: Comitatul fiecărui cerc electoral din cele patru cercuri electorale ale comitatului Alba-Inferioară își are sediul special și e compus din președinte, un vicepreședinte, 1 secretar, 1 casar, 5 membri și pe lângă aceștia încă din fiecare cerc de votare al respectivului cerc electoral câte 1 delegat.

Președintele comitatului cercului Vințului, cu sediul în Blaj, este dl Dr. Szabo.

Președinte al comitatului cerc. Alba-Iulia, cu sediul în Alba-Iulia, este dl Dr. Marciac.

Președintele comitatului cerc. Ighiu cu sediul în Alba-Iulia, este dl Dr. Ioan Pop.

Președintele comitatului cercului Aiudului, cu sediul în Aiud, protopopul Maior.

Fiecare cerc de votare a fost de asemenea organizat constituindu-se într'un comitet compus din președinte, 1 secretar care totodată e și casar și 5-6 membri.

Alte amănunțorile.

Adunarea a fost salutată prin mai multe telegrame, cari însă n'au putut fi cetite dizolvându-se adunarea. Iată câteva din aceste telegrame:

Președintele partidului național dl George Pop de Băsești, fiind reținut din cauză de boală să participe la adunare, a telegrafiat următoarele:

Salut pe frații întrușiți. Pretindeți tare drepturile noastre. Protestați contra asupritorilor.

Gazeta Transilvaniei" a trimis următoarea telegramă:

Salutăm adunarea din cetatea lui Mihai Viteazul. În acest semn vom învinge.

Protopopul Arton Popa a telegrafiat:

Trăiască cel adunați în numele curatului ideal național românesc.

La adunarea populară au fost reprezentate zările noastre naționale »Românii», »Gazeta Tr.», »Drapelul», »Unirea» și »Foala Poporului» prin reprezentanți speciali. Au fost reprezentate și zările din Țară, ziarul »Az Est» și biroul telegrafic ungar.

Trăind în era sistemului de spionaj, era numai firesc, ca Alba Iulia să fie inundată Duminecă de o droaie de detectivi sosiți din Pesta. Unde te învârte-ai dedeai de câte-o față suspectă, care se furișă pe la spatele grupurilor de oameni.

Caracteristic pentru motivele dizolvării adunării este că locțiitorul de primar s'a provocat la mărturia ofițerului de gendarmi, care, după cum spune, i-a spus la cunoștință că se țin vorbiri agitatoare.

Nu mai cât dl ofițer de gendarmi, după cât am aflat — nu știe românește. Acuza de »agitație» este prin urmare foarte subredă și străvezie. Probabil că priceperea surprinzătoare, pe care au manifestat-o țărânii noștri prin întreprinderile, aprobările și aclamările lor tot mai călduroase la adresa oratorilor nu le-au fost de loc pe plac organelor poliției. Au făcut deci ce-au făcut și au constatat »agitația», care la noi în Ungaria e doar un — gumă elastică.

Gendarmii au făcut și ei ce li merseja. Răsărind deodată din pământ au început să lovească în dreapta și stânga pe țărânii noștri, cari, dizolvându-se adunarea, plecaser în bună ordine din curtea otelului »Europa». Ei n'au reagat, au răbdat și suferit cu liniște stoică loviturile celor împănăți... Ce s'o fi petrecut însă în sufletul lor în acele clipe, aceasta numai Dumnezeu știe...

După emoțiile zilei a fost pentru toți o adevărată recreare sufletească concertul de Duminecă seara, care ne-a făcut să mai uităm amarul zilei. Prestațiunile d-nei Triteanu, această genială și neîntrecută cântăreață a neamului, ne-au înălțat în sferile senine ale artei și erau cea mai strălucită dovadă că, cu toate pedecile ce ni se pun în calea dezvoltării și emancipării noastre poli-

tice și culturale, ne-a hărăzit Dumnezeu Românii talente, cari ne duc peste țări și mări faima neamului românesc.

D-nii Ionel Rădulescu și Ionel Crișianu, acești însușiți și pricepuți cântăreți români, au completat în mod fericit succesul concertului, care n-a fost numai o manifestație artistică de primul rang ci și o dovadă mai mult despre puterea de viață și comoara bogată de talente, de care dispune poporul nostru, atât de urgisit, poate tocmai pentru aceasta, de stăpânitorii zilei.

Despre faptul acesta se va fi convins și locțiitorul de primar Roska Miklos, care în seara concertului gesea ploat la una din mesele de pe terasa pavilionului din mijlocul parcului și care, de câte-ori pătrundea glasul de aur al d-nei Triteanu la urechile sale, părea că trăsură...

Poate îl va fi muștrat în acele clipe pe Nicolae Rosca de odinioară cunoștința pentru tonul discordant ce l'a aruncat în armonia acestei zile memorabile.

Rip.

Milioane și mizerie.

În politica monarhiei noastre luna Main a fost luna delegațiilor. Seziunea s'a terminat Vineri seara și delegații, îndeosebi aceia cari sprijinesc guvernele din țările lor și astfel și guvernul comun, s'au depărțat mulțumiți, că și-au împlinit datoria: au votat milioanele ce s'au cerut pentru diferitele bugete și în chipul acesta au pus mai departe în mișcare roata de guvernament a monarhiei. Opoziționali asemenea vor fi mulțumiți, căci li s'a dat ocazie de-a arăta greșelile guvernului comun, mai ales în ce privește politica lui în Orient. Dar li s'a deschis totodată și calea de răzbunare asupra reprezentanților partidelor de la putere din parlamentele proprii, spunându-le în fața lumii politice europene păcatele, ce le comit în conducerea afacerilor publice. Aceasta privește mai cu seamă pe delegații opoziționali din delegațiunea ungară, cari au tăbărit cu vehemență nu numai asupra guvernului comun, ci și asupra guvernului ungar, și asupra lui Tisza.

Lucrul s'a observat, că un fir roș, în mersul ședințelor delegațiilor ungare, în cari s'au adus pe tapet și s'au discutat și unele chestiuni politice ungare interne, cari nu aparțin terenului delegațiilor.

Aceasta e o deosebire între cele două delegații: delegațiunea austriacă s'a ferit în cât se poate de-a pune pe tapet discuții referitoare la interne, în felul cum s'a făcut aceasta în delegațiunea maghiară.

O altă diferență între cele două delegații s'a manifestat în aprecierea mai reală și mai corectă a situației externe în delegațiunea austriacă, decât în cea ungară. În special s'a remarcat această diferență la precizarea motivelor, cari au produs raporturile actuale, reci și neprietenești a monarhiei cu statele Balcanice, cu deosebire cu România. În ambele delegații s'a reproșat corect lui Berchtold, că pentru raporturile neprietenești e responsabilă politica sa greșită și în doi peri, față de statele Balcanice și mai ales față de România, despre care s'a discutat mult în ambele delegații. În delegațiunea austriacă s'a marcat precis, că pe lângă politica greșită a lui Berchtold mai este ca pedecă a bunelor relațiuni și chestiunea de naționalitate din Ungaria, în special opresiunea poporului român. Dar pe când s'a fixat acest adevăr de către Austriaci, în delegațiunea ungară s'a negat. Chiar Tisza și contele Andrassy, care a desvoltat mai pe larg chestiunea internă, au declarat, că politica internă nu are nici o influență asupra politicii externe.

De părerea aceasta falsă e întreaga șleahtă oligarhă și vedem că oligarhii noștri i dau expresiune și în cea mai înaltă corporațiune legislativă a imperiului Habsburgic. Atâta noroc, că politica mondială fi cunoaște și le știe intențiile. Altcum în delegațiunile actuale s'au pus pe tapet puține lucruri noi, dacă nu vom considera ca

ceva nou fortificarea Ardealului și declarațiile ce le-au făcut toți mătadorii politici, spunând în discursurile lor, că sunt cei mai mari adevărați ai triplei alianțe. Aceasta miroasă a proiectata vizită la Petersburg și Paris, ce voiește să o facă contele Károlyi cu câți-va tovarăși.

S'a discutat mult și despre România, dar nu s'a spus nimic nou nici în aceasta chestiune. Ea apare, ca tot atâtea ecouri ale discuțiilor din delegațiunile anterioare.

Chestiunea Albaniei asemenea a format obiect de lungi discuții. S'au scos la iveală și aici unii pași politici greșiți, dar Berchtold a mângâiat pe delegați, că nu s'a putut altcum și că Albania se va liniști și organiza. Și aceste le spunea contele Berchtold atunci, când Albania era în plină revoluție.

Dar așa se prezintă contele Berchtold, politic optimist, care vede în totdeauna în colorii trandafirilor orizontul politic. Chiar și dacă se ivesc nouri negri pe cer. Așa-l cunoaște lumea dela început și așa a rămas și la delegațiunile actuale. Reproșurile și criticele se fac și se uită cu vremea, greșelile, chiar cu urmări grave, se pot corege, dacă avem la îndemână forță armată și milioane. Și Berchtold poate fi vesel, că aceste s'au votat. Iată rezultatul practic al delegațiilor. Milioane, an de an spor de milioane.

În același timp conducătorii sorții monarhiei nu văd mizeria, în care sunt îngropați cetățenii, poporul, mai cu seamă în Ungaria. Un exemplu mai nou ne arată în o vie lumină starea desperată dela noi. Ziarul »Pesti Napló» a primit o scrisoare privată dela un comerciant adresată lui de un alt comerciant din orașelul Jibou. Ziarul publică scrisoarea la loc de frunte cu comentariul necesar. Noi o dăm fără a o mai comenta, căci ea vorbește destul de elocvent despre mizeria din Sălaj, care e aproape generală.

Iată scrisoarea:

Jibou, Mai c.

Am cerut să-mi trimiți banii în plic, din cauză, că dacă fi expedit cu mandat postal nu-i primeam decât abia la o săptămână. Atâta timp e de lipsă, ca la posta de aici să se adune 2000 cor. Aici și în împrejurime nici nu mai circulă monete. Târgul se face aproape numai cu schimbul obiectelor, după tocmeală. Și eu am făcut un târg cu schimbul. Cu 100 măji metrice de fân am cumpărat doi cai dela un proprietar vecin. El avea lipsă de fân, mie mi-au trebuit caii. Dacă durează mult aceasta stare, se va ucide om pe om. Și nu este nici o speranță pentru o schimbare în bine. În lipsă de nutriment, poporul nu poate merge la lucru. Cucuruzul împărțit de stat ca sămânță, a fost stricat. Nu a răsărit din pământ nici pe jumătate. Amărăciunea și-a ajuns culmea. Cred, că ar trebui să fie ajutat de urgență poporul, cu măsuri potrivite.

Pe lângă toată presiunea, dărilor vor rămânea acum neincasate.

Adecă de o parte votare de milioane nouă, în saele splendide ale delegațiilor, de altă parte cea mai neagră mizerie la poporul muncitor și contribuient.

Milioane și mizerie — iată cracteristica situației precară în care se află monarhia. (sm.)

Alegerile pentru Constituanta. — Duminecă în 31 Mai n. au avut loc în regatul român, alegerile la colegiul întâi de Cameră cu următorul rezultat:

Au fost aleși în București:

Liberali: Vintilă I. C. Brătianu, I. G. Saita și Emil C. Petrescu; conservatori: N. G. Filipescu și Alex. Marghiloman. —

În țară; liberali: Gr. T. Coandă, V. I. Vălsănescu, C. Iarca, Dr. Ar. Heselmann, Ion Mavrocordat, Ion N. Roman, Gheorghe Popa, M. Orleanu, V. G. Morțun, Iulian Vrăbălescu, N. P. Romanescu, Gheorghe A. Văsescu, Const-

până mâne sară vine
Să ne curețe Abrudul,
să te bucuri pe tine!

Silvia.

Dar de unde știți?

Cătălina.

De unde?

Eu doar haitele i-am dat,
L-am privit pornind călare,
până când s'a depărțat
Și mă doare că Buteanu
nu era'n întâiul rând,
Că'i scăpam eu și pe dânsul,
nu te-aș mai vedea plângând.

Silvia.

Nu știu cum mă prigonește
și mă ceartă ceru-acum,
Parcă din copilărie
aș fi omorât la drum.
Dar tu unde-ai fost și cine
te-a rănit așa la mână?

Cătălina.

Cu Pelaghia în luptă!
Ce vedenie păgână!
Uf, ce vis urât, ce sânge!
Toate gândurile mele
Mi se'ntuneacă la groaza
ce-o văzui la Fântânele.

Silvia.

Te-ai amestecat în luptă?

Cătălina.

Cu întregul Mărișel,
Dar acolo n'a fost luptă,
ci'nspălmântător măcel.
Iar Pelaghia, în frunte,
despletită și cu steagul
Fulgura cu îmblăciul,
în dușmanii rîrind și ragul,
Parcă nu era femeie
ci urgia intrupată
Ce-a venit pentru tot răul
pământean să dea răspătat.
Am văzut când, de sicure,
Vasvări căzu trznit.
Dacă azi mă ve'i rănită,
sunt rănită c'am lovit.
Cu săcurea și cu lancea
am lovit la Fântânele.
Și mai am o datorie:
Vreau ca sângele să spele
Jalea ce-a venit pe tine,
rânile ce le văzui.
Vreau, prin mine, cu vieța
să-și plătească vina lui
Dragoș vânzătorul...

I. U. Soric.

Romano, Titu Frumuseanu, C. Neamțu, C. Banu, G. Mărzescu, At. A. Gheorghiu Dum. M. Burlileanu, Emil Costinescu, Virgiliu N. Guesi, Dr. I. Costinescu, Spiru D. Lulu, Alex. Iliescu, G. G. Danielopol, Al. G. Radovici, N. Săveanu, I. Sim. Rămniceanu, Anton Cristov, Ion Agariei, Al. G. Tătăranu, Const. Sturza, Ion Duca, Al. P. Atanasiu, Em. I. Pallady, Ion D. Procopiu, Victor Antonescu, Gheorghe Șerban, N. Comșa, Ion Gh. Duca, Const. Stoicescu și Jancu Gulgir.

Conservatori: G. G. Petcu, C. C. Arion, N. Antonescu, N. D. Ghica, Ion G. Miclescu, M. Deșliu, G. A. Știrbel, Anibal Telesan, Pavel Michin, Al. Marghiloman, D. A. Greceanu, Ion Igiroșanu, Luca Elefterescu, C. Basarab-Brâncoveanu, Emil Juvara, și căp. N. Krupenski.

Conservatori-democrați: L. Ghica Dumbrăvescu, C. R. Geblescu, N. Cănanău, Bucur Spirescu, Tache Jonescu, Nic. Titulescu, Al. J. Alexandrescu, Nestor Cincu, Teodor. G. Emandi și N. R. Căpățeanu.

D. Dumitru C. Iarca a fost ales cu program independent, iar d. Leonte Moldovanu cu program liberal-disident. — Balotaj s'a declarat pentru amândouă locurile din jud. Vlașca.

Din comitatul Bistrița-Năsăud.

— Examenul de scris-cet. — Apărarea graniței. —

Gledin, 30 Mai c.

În 22 i. c. s'au început în comitatul nostru examenul de scris-cet. În această zi au fost chemate comunele cele mai puternice românești, Bărgăuile. Se prevedea, că la îndemnul conducătorilor firești din acele locuri, va fi o aglomerație de candidați la examenul necesar pentru dobândirea de vot la alegerile parlamentare; s'au înșelut însă cei ce făceau astfel de iluzii despre zelul și interesul ce l poartă Bărgovenii — onoare puținelor excepționi — cauzel românești. Din comunele, ce pot da un contingent de câteva mii de cărțuri, s'au prezentat la examen — spre rușinea noastră și indignarea străinilor din comisiile examinatoare — abia câțiva din comuna părintelui Dan. Nu putem ști cui e de a se atribui nepăsarea aceasta condamnată; poporul lui sau acelora cari sunt chemați spre povățuirea lui.

Fără îndoială că răspunderea în primul loc să reflecteze asupra Clubului național din Bistrița — cel cu organizația pe hârtie; — care atât în cercul Jadului cât și în al Beșineului, sunt informat, că n'a depus nici o activitate în cauza aceasta. Așa acum și tot așa și în trecut! Să sperăm că la anul își vor repara greșala.

În 23 i. c. au fost chemate comunele curat românești de »După țarg»: Monorul, Gledinul, Șleușul, Sebeșul etc.; Din comunele acestea relativ mici, s'au prezentat un număr frumos de oameni — tineri și bătrâni de 70 și 80 ani — cari sub conducerea preotului și învățătorului — făceau o deosebită impresie asupra celor ce-l vedeau. Nu cerc ca să descriu însuși faza cu care s'au prezentat, acești urmași ai eroilor de pe toate câmpiile Europei — ca să-și dovedească cunoștințele scris-cetului. Cine a văzut convolul cărțurilor și grupurile celor care cu o zi înainte au plecat pe jos la examen, s'a convins despre aceasta. Examenul, spre mulțumirea noastră, a decurs corect, iar rezultatul lui a fost satisfăcător aproape pentru toți. Din totalul candidaților — aproximativ 200 — numai 5 n'au dobândit atestatul necesar. Purtarea noului nostru primpretore, și a oamenilor lui, îi servește spre laudă.

Dela acest loc trebuie să aduc, în numele tuturor — mulțumirele cele mai sincere dlor învățători-examinatori Bogdan și Bochiș, cari cu adevărată dragoste românească, au purces față de nouii lor școlari. Dacă vitregia legii electorale nu ar fi atât de pronunțată față de noi și dacă domniile »conducători» ar manifesta mai mult interes față de masele mari a »opin-carilor», am putea și noi românii din acest comitat, să ne impunem voința la eventualele alegeri parlamentare. Lipsindu-ne darea recerută și alte multe... cu toate cunoștințele scris-cetului ne covârșesc sași. Trebuie să așteptăm dar alte vremuri.

În vreme ce în delegațiunea ungară s'accentua atât de pronunțat — din partea opoziționaliilor — necesitatea întăririi strategice a graniței, de către România, în c. Murăș-Turda, autoritățile aduceau în îndeplinire această do-

rință a corifeilor lor. Cazul de mai jos poate servi de bază la o interpelație în cameră. S-au prezentat adevăr primarului, notarul și indispensabilii jandarmi în fe care casă românească, și au confiscat ori ce soi de armă ce li-să părea primejdios pentru susținerea statului național unitar; în schimb însă ungurii au fost provăzuți — fiecare bărbat destoinic de-a purta, arme — cu puști sistemul cel mai nou, iar Dumineca în regulat deprinderi de arme sub conducerea unui pricepător. Curat ca-n Albania.

În comuna săsească Batós (c. Clujului) asemenea s'au deprinderi de arme, aplicată, fiind disciplina militară — având și statute aprobate de guvern. Despre acest adevăr să poate convinge oricine la fața locului.

Al. H.

O scrisoare deschisă a lui Gerovski către Tisza.

Publicăm, fără comentariu, după ziarul »Az Est», următoarele rânduri referitoare la faimoasa recomandare, pe care contele Tisza o folosise drept armă pentru a discredit și a acuza de panslavism pe d-l deputat Dr. Alexandru Vajda:

«Medicul din Petersburg Dr. Roman Gerovski ne-a trimis un articol mai mare, intitulat: »O scrisoare deschisă către ministrul președinte, contele Stefan Tisza». Cu câteva săptămâni mai înainte ministrul-președinte declarase în parlament că deputatul naționalist român Alexandru Vajda a stat în legături intime cu frații Gerovski, vestii agitatori panslavisti. Față de aceasta, autorul scrisoarei deschise, care dintre cei trei frați Gerovski e singurul în libertate, declară, că nici odată nu a trăit în legături intime cu Vajda, care peste vară — ca și el — funcționează ca medic de băi în Karlsbad. Din contră — scrie Gerovski — familia lui (Gerovski) a trăit odată în intime legături cu familia contelui Stefan Tisza. Gerovski-eștil sunt dealtfel nepoții lui Adolf Dobranski, contra cărui tribunal din Lemberg intentase, mai înainte cu treizeci și doi de ani, proces pentru trădare de patrie.

Contra lui Dobranski făcuse atunci arătare la guvernul austriac Coloman Tisza, ministru de interne pe acel timp. Scrisoarea deschisă spune că înainte de a face această arătare, Coloman Tisza trăise în prietinie intimă cu Dobranski, în scrisorile sale adresate acestuia îi agrăia »per tu» și după cum reiese din scrisori, aveau și consfătuiri întreolaltă.

Gerovski mai declară și aceea, că dânsul nu este panslavist și nu agită contra monarhiei, ci contra sistemului inaugurat de Tisza, care, după părerea dânsului, a fost încetăținit și în Bucovina».

Federația cluburilor sportive.

Orăștie la 31 Mai 1914.

La inițiativa dlui colonel Iuliu de Herbay a fost anunțată pe azi ținerea unei consfătuiri pentru înființarea unei societăți de închegare a cluburilor sportive. Consfătuirea s'a și ținut într-o sală a hotelului Central. Celor prezenți dl colonel le-a spus cu multă însuflețire și cunoștință de cauză scopul întreprinderii, prezentând un plan amănunțit de acțiune și dovedind necesitatea închegării cluburilor noastre sportive existente și înființarea de cluburi noi, arătând însemnătatea vitală a sportului.

Chestiunea sulevată de dl colonel se la în discuție, la care între alții au luat parte dail: Dr. Giurgiu, avocat, V. Onișu, directorul gimnaziului din Brașov, Dr. Crișan, avocat Arad și alții. Toți cei prezenți unanim primesc înființarea federației contemplate.

Dl colonel a prezentat un proiect de statute, care s'a primit înființându-se astfel »Federația cluburilor sportive și de gimnastică din Ungaria» cu sediul în Arad. S'a ales totodată comitetul, iar de președinte a fost proclamat unanim dl colonel Iuliu de Herbay. S'a încredințat comitetului să facă pașii de lipsă pentru aprobarea statutelor și pentru înființarea federației.

Înainte de încheierea adunării de constituire s'au făcut înscrieri de membri și s'a dispus începerea propagandei pentru câștigarea de ajutoare prin »donațiuni etc., pentru acoperirea speselor celor mai urgente ale federației. Dl Dr. Giurgiu mulțamește în numele adunării dlui colonel pentru deosebitul interes ce-l arată față de sportul român. D-l

colonel de asemenea mulțamește celor prezenți pentru interesul arătat și declară adunarea de închisă, fiind viu acclamat.

În felul acesta s'a pus baza organizării cu sistem a sportului român. Cauza e de însemnătate pentru noi, e pusă în mâna unui om agil și priceput, putem deci avea nădejdea în reușită, mai ales că tinerimea sportivă a salutat cu multă bucurie înființarea Federației.

ȘTIRI.

— 20 Mai 1914.

Fiind mâne sărbătoare (Constantin și Elena) numărul proximal ziarului va apare Vineri seara.

Pentru »agitatie». Curia a aprobat, ridicând astfel la valoare de drept, cele două sentințe ale tribunalului din Oradea-mare, care a condamnat pentru »agitatie» pe d-l Atanasie Halmagean, fost redactor responsabil al »Românului» la trei luni temniță de stat și 300 cor. amendă pentru articolul »Vim vi repellere licet» și pe învățătorul din Băsești d-l Dariu Pop la 4 luni temniță de stat și 400 cor. amendă pentru articolul »R. I. R. S.» (Reuniunea învățătorilor români sălșogeni).

— Seghedinul îi va ajuta așadar contelui Tisza să aducă pacea și liniștea între naționalități.

Regina României despre lux. M. S. regina Elisabeta a României a răspuns următoarelor la ancheta ziarului »Die Zeit» asupra luxului:

»Luxul e primejdios chiar și când prin el se dă ocazie săracilor să-și câștige pâinea de toate zilele. Căci luxul face pe bărbați să fie necinștii iar pe femei să devie imorale.»

O propunere pentru reforma calendarului. Se anunță din Bruxelles că comisiunea pentru reforma calendarului a propus, ca în calendarul internațional uniform, anul să aibă 364 de zile, adică 52 săptămâni. Fiecare an să aibă o zi nesocotită iar anul bisectii două zile nesocotite, pentru ca în felul acesta aceleași date să cadă totdeauna în aceleași zile.

Încercare la granița sârbo-bulgară. Ziarul sârbesc »Politica» anunță, că lângă comuna Milkovac dela granița sârbo-bulgară, a avut loc o încercare între posturile de graniță sârbe și bulgare, în cursul căreia s-au tras peste 400 focuri de pușcă. Încercarea a fost pricinuită de niște soldați grăniceri bulgari cari, urmărind pe doi dezertori bulgari, au trecut pe teritoriul sârb, în urma cărui fapt un grănicer sârb a deschis focul. Se afirmă că mai mulți soldați bulgari ar fi fost răniți.

Dela Berlin la Viena în 5 ore Din Viena se anunță, că ofiterul prusac Bentscher a sosit alaltaieri la Asperu pe un biplan, venind din Berlin. La 9 ore și 15 minute Bentscher plecase din capitala Germaniei și în timp de 5 ore a parcurs drumul până la Asperu.

Atentat contra infantel spaniolo. Din Madrid se anunță, că alaltaieri s-a încercat un atentat contra infantel spaniolo, pe când aceasta eșise din o biserică. Lângă biserica o aștepta o femeie, care a voit să-l arunce în față o sticlă cu vitriol; atentatul însă nu l-a succed, căci fiind observată din bună vreme, a putut fi împiedecată. Atentatoarea, care a fost arestată, susține mereu, că și dânsa este infantă, fapt care pare a arăta, că nu-i normală la minte.

Cât costă o mustață unguerească. Conducătorul cărții fundare din Chișinda-Mare, Esztergár László, a improcusat pe un bărbier din Billed pentru suma de 200 cor. Bărbierul naibii adică, distras fiind, li răsese dom'lui Esztergár mustața ascuțită, lipsindu-l astfel de avantajile discrete ale acestui decor nasalo-oral specific ungueresc.

O glumă scumpă. Un oficiant de postă din Óriszentpéter, care călătoria zilele trecute cu trenul, fiind întrebat de un jandarm de serviciu de pe tren, că: unde călătorește? — i-a răspuns jandarmului, în glumă: la America! Jandarmul însă a luat-o în serios, l-a întrebat de pașaport și urmarea a fost, că oficiantul a fost arestat și condus la jandarmeria de graniță din Szentgotthárd, unde înzadar a mai încercat să arate că a fost numai o glumă, căci a fost pedepsit cu o amendă de 200 cor. pe motiv, că »a îndus în eroare autoritățile». După ce s'a legitimat, telegrafo, oficiantul a fost pus în libertate. Contra sentinței a făcut recurs.

Producția cărților. Un american, d-l Glider, a publicat în »Publishers Weekly» din New-York câteva cifre interesante asupra producției de cărți, în America și în țările mai de frunte, pe acest tărâm, din Europa. Astfel a găsit că în Statele Unite s-au publicat în 1910 în total 13.471 cărți, din cari 11.671

cărți noi; în 1911, cifra a scăzut cu două mii și mai bine de cărți; în 1912, deasemenea, cifra scade cu aproape trei mii.

În Europa: Anglia a tipărit în 1911, 10.914 cărți, din cari 8530 cărți noi; în 1912, numărul s-a urcat la 12.067. În Franța, sunt 11.366 cărți în 1910; 10.396 în 1911 — deci o scădere la fel cu cea din Statele Unite. Germania a publicat 31.281 cărți noi și retipărituri în 1910; în 1911, 32.998. În Elveția au fost 4.290 cărți în 1910, și 4.779 în 1911.

Raportându-se acum producția cărților la cifra locuitorilor din fiecare țară de mai sus, avem pentru anul 1910: în Statele Unite: o carte nouă pentru 7.295 locuitori; în Anglia: o carte nouă pentru 3.308 locuitori; în Franța (anul 1911): o carte pentru 3.309 locuitori; în Germania, una pentru 2.705 locuitori; în sfârșit, Elveția a avut o carte pentru 872 locuitori; iar Iaponia, una pentru 1.224 locuitori.

În atențiunea obștel românești. A apărut volumul »Legea nouă despre alegerea deputaților. Îndrumări pentru poporul român.» Din publicațiile partidului național român din Transilvania și Ungaria. Prețul 50 fleri. Se poate comanda de la Institutul »Concordia», Arad.

Aviz. D-l deputat Dr. Nicolae Șerban caută pentru cancelaria sa din Făgăraș un candidat de avocat cu practică. Condiții favorabile. 3—7

Din Brașov și Țara-Bârsei.

Maiatul școalelor. În caz de timp favorabil se va ținea mâne (Mercuri) maiatul școalelor noastre centrale. Plecare la fața școalelor la oarele 9 ante-meridiane.

Reprezentatie românească la »Urania-Kino».

În stabilimentul »Urania-Kino» se vor da mâne, Mercuri, la orele 1/2, 6 și 8 reprezentatiuni cu filmuri exclusiv românești din fabrica d-lui Leon Popescu.

Intre altele se va reprezenta piesa »Răsunarea» dramă din viața țărânelor noastre în rolurile principale cu d-șoara Marișora Voiculescu, directorul »Teatrului Modern» din București și alți actori ai »Teatrului Național».

Se vor mai reprezenta apoi următoarele filmuri românești:

Utilim sbor, moartea și înmormântarea lui Aurel Vlaicu.

Revista militară în Târgoviste.

Marina română dundreand.

Eploatarea petrolului în România. etc.

Atragem deosebita atențiune a publicului român asupra acestor filmuri. Familile cari vor lua parte la maiatul, să cerceteze reprezentatiunile dela orele 6 și 8 seara.

Sborul de Duminecă al aviatorului Ziegler n'a atras lume prea multă din cauza timpului nefavorabil. Cu toate acestea un public de vreo 400 de oameni s'a strâns pe locul sborului și a urmărit cu un deosebit interes virajurile curajosului aviator. Dl Ziegler a eșecutat, cu tot vântul neprieten, patru sboruri îndrăznețe, dintre cari 8 cu pasageri. Din sborurile eșecutate ne-am convins din nou că dl Ziegler li-și stăpânește pe deplin monoplanul și că poate face cele mai îndrăznețe virajuri.

Ceea-ce am regretat este, că cu deosebite compatrioții noștri sași, cari în primul rând ar fi chemați să de-a tot ajutorul unicului aviator, s'au distins și deasfădată prin lipsă de interes.

Dl Ziegler ne roagă se comunicăm că în decursul acestei săptămâni va face zilnic (dîmineața și spre seară) sboruri cu pasageri. Anunțări se primesc la otelul »Coroană».

Cărți și reviste.

A apărut:

»Lucafărul», revistă pentru literatură, artă și știință. (Anul XIII, Nr. 10, Sibiu, 16 Mai v. 1914.) Cuprinsul: I. G.: »Incidentul» V. Mangra; Mira Soare: Poate (poezie); M. Străjanu: Rolul lui Simion Bărnuțiu în 1848; Alice Călugăru: Pustietatea (poezie); I. Agărbiceanu: Stan, cu mașinile; Dr. Al. Bogdan: Douăzeci de ani de mișcare »teatră»; Cronici; Ilustrațiuni: Simion Bărnuțiu. Verona: O zi de sărbătoare în Arșe, O zi de sărbătoare în Moldova. Al. Satmary: Cimitirul Jitianului, Interior. I. A. Steriadi: Veneția, Case vechi. Ip. Strâmbu: Vara în curte. P. Bulgăraș: Șalul negru, Pe gânduri, Portret, Sanguină.

Singurul reprezentant administrativ al ziarului nostru în România, începând dela 1 Aprilie, v. a. c., este d-l inginer furn. Gr. B. Dabija, București, St. Rumoară 23.

ULTIME ȘTIRI.

Budapesta, 2 Mai. Prima ședință a camerei după vacanțele de Rusalii, se va ținea Vineri în 5 Iunie c. Guvernul va depune pe biroul camerei mai multe proiecte de legi.

București, 2 Iunie. Rezultatul alegerilor pentru Constituantă la colegiul I. este, după datele oficiale: 60 revizionisti și 19 antirevizionisti.

București, 2 Mai. Regele Carol și azista mai întâiu, la cursele de cai dela Anadolchioi, care s'au amănat pentru după alegeri, și apoi va merge să întâmpine pe Suveranul Rusiei. Toți miniștrii se vor duce cu acest prilej la Constanța, unde vor sta pe vaporul »Împăratul Traian».

Roma, 2 Mai. Agenția »Ștefan» află din Durazzo că comisiunea internațională de control nu va merge la întâlnirea ce i-s'a dat de insurgenți la Tirana, pentru că comisiunea dorește să cunoască întâi părerea principelui cu privire la măsurile de luat față de cererile pe cari insurgenții le vor face și cari se cunosc în parte.

Luarea orașului Elbassan de insurgenți este iminentă. Insurgenții înaintează spre Berar.

Poșta Redacțiunei.

En. în editură nu le luăm. Le putem însă scoate în tipar, dacă să plătește costul.

Șărmaș. Te rugăm a ne comunica numele. Noi trebuie să știm cine ne scrie.

Proprietar: Tip. A. Mureșianu: Brăvoș & Gony

Redactor responsabil: Ioan Broșca.

Publicațiune.

Duminecă în 1/14 Iunie 1914 la 11 oare din zi se va ținea licitație publică verbală, la care se admit și oferte închise, în sala de ședință a comitetului parohial dela Biserica Sf. Nicolae din Brașov-Șchi, pentru arândarea pe timp de șase ani, începând cu 1-a Noemvrie 1914, a unui complex de aproximativ 28 holde teren arabii pe lângă Timiș și din imediata apropiere a locului pentru esercițiile militare.

Ofertele însoțite de o garanție provizorie în suma de 85 cor., se vor preda, până în ziua de licitare, la mâna d-lui econom A. Lupan sen., strada Ecaterinei Nr. 4, la care se pot cere și condițiile de licitare.

Brașov, 20 Mai 1914. Comitetul parohial al Bisericii române ort. res. dela Sf. Nicolae în Brassó (Brașov).

Ioan Pricu secretar.

Publicațiune.

Dela Ministerul Agriculturii și Domeniilor din România primim următoarele:

Se aduce la cunoștința proprietarilor de livezi de pruni că Ministerul de Agricultură a construit două uzine de etuvare a prunelor; una la pepiniera Istria jud. Buzău și a doua la pepiniera Golești-Badi jud. Muscel.

În aceste uzine prunele care au fost uscate în diferitele cupatoare particulare, sunt supuse acțiunii aerului cald și a vaporilor pentru ca să li se înmoale pelița și pentru ca să se sterilizeze în vederea conservării cât de îndelungate.

În același timp, grație vaporilor încălziți și a aerului cald, au loc în carnea prunelor diferite combinațiuni care fac ca ele să capete un aspect mai plăcut și le dau și un gust mai căutat de consumatori.

În acest scop doritorii sunt rugați a comunica din vreme școlilor pepinierelor respective, cantitățile de prune pe cari vor să le trateze astfel.

Pentru regiunea Buzăului și împrejurimi, Șefului pepinierii Iștrița, gara Vintileanca.

Pentru regiunea Muscelului și împrejurimi, Șefului pepinierii Golești Badi. — Gara Călinești.

Prin aceasta, Ministerul aduce la cunoștință publică că a aprobat în vederea încurajării industrializării prunelor, ca pepinierele Iștrița și Golești Badi să poată prepara cu aparatele și personalul lor în mod gratuit și prunele uscate ale proprietarilor de livezi cari ar dori aceasta.

În acest scop doritorii sunt rugați a comunica din vreme prin câte o carte poștală șefilor pepinierelor respective, cantitățile de prune pe care vor să le trateze astfel.

Direcția Agriculturii.

Nr. Mag. 8488/914.

Publicațiune.

În 9 Iunie 1914 la 9 oare a. m. se va ține licitație publică cu oferte în despărțământului magistratului orașenesc pentru afaceri economice (Strada Avrarilor Nr. 5 etajiu II.) Cu această ocaziune se vor da:

1. În arenda sau chirie moara orașenească de pe Tocile Nr. 1 din Valea Morilor C. însă nu ca moară ci ca casă de locuit, fără dreptul de apă, pe timpul dela 1 Iulie 1914 până la 29 Sept. 1920.

2. În arandă moara orașenească de pe Tocile Nr. 33 mai înainte moara lui Papp János nu însă ca moara ci ca casa de locuit fără dreptul de apă pe timpul dela 1 Oct. 1914 până la 29 Sept. 1920.

Petițiunile timbrate după lege trebuie subscrise de oferent și învalite în forma de epistolă trebuie predade la șeful secțiunii economice a Magistratului până la ziua și respective la timpul în care începe a se ține licitația.

Condițiunile de ofertare și cele ale contractului se pot lua în vedere în secția Magistratului aci menționat până'n ziua care premerge zilei de licitație.

Brdsăo în 15 Mai 1914.

Magistratut orașenesc.

Nr. 1991/913 not.

Publicațiune.

Primăria comunei Ohăba va da în licitație minuendă la cancelaria comunală edificarea cvartirului învățătoresc al școlii comunale în 17 Iunie 1914 st. n. la oarele 8 a. m.

Să vor edifica cu întrebuințarea materialului edificilor vechi 2 odăi, o culină și un celar.

Prețul de strigare: 5000 cor. Vadium 5% alte condițiuni se pot privi în oarele oficioase la cancelaria comunală resp. cercuală notarială.

Ohăba Fogaras m. 1914 Măi 30.

Primăria comunală.

CONCURS.

Se aduce la cunoștința on. publică român darea în arandă prin licitațiune a crășmei comunale din Cetea cu drept nelimitat de măsurare, împreună cu prăvălie pe timp de 3 ani în 9/VI s. n. c.

Comuna fiind curat română ar fi de dorit a o da unui român. Cauțiune 1000 cor.

Celelalte condiții se pot vedea la primăria comunală. Stațiune ferată Rév. (Bihor).

Alexandru Drimba
preot

Anunțuri
primește Administrațiunea
Gazetei Transilvaniei
cu prețurile cele mai
MODERATE.

Avem onoarea a aduce la cunoștință, că am ajuns în posesiunea

Isvorului Béla

apă minerală
dătătoare de sănătate, care și de ac-
 înainte o vindem sub firma

Frații FLEISCHER. Târgul boiler Nr. 3.

Cu vânzarea am început din 15 Ianuarie după acelaș sistem ca până acuma. 10 sticle trimise acasă costă 10 bani sticla. Comandele date înainte de prânz se execută după prânz în aceeași zi. Comandele se pot face prin telefon (Nr. 318) sau în prăvălia noastră strada Vămei Nr. 23. Atragem atențiunea, că manipulara apei minerale urmează cu mare îngrijire, sub controla severă a d-lui Ludwig Schuster. Trimițerea se face punctual de firma Frații Fleischer. Reclamațiuni eventuale ne rugăm a ni adresa arendașului sau conducătorului depozitului. Rugându-ne a ne sprijini întreprinderea noastră

2-50

Frații Fleischer,
Depozit, Brașov.

Ludwig Schuster,
arendaș, Zizin.

A sosit: un mare asortiment de haine moderne, de primă-
vară, pardesiuri, haine pentru bărbați, băeți și copii,
Costume și jachete penru fetițe, în magazinul

Depner Roth & Westemean

BRAȘOV, Strada Vămei Nr. 3.

Ori cine se poate convinge înainte de ași procura haine, despre **calitatea bună, executarea modernă și solidă a hainelor.**

Prețuri moderate fixe.

Comande din provincie, seescută iute și punctual.

11-25

Antreprise de pompe funebre

E. TUTSEK.

Brașov, Strada Porții Nr. 3.

vis-à-vis de băcănă Steana Roșie.

Recomand Onor. public la cazuri de moarte stabilimentu meu cu toate cele necesare pentru înmormântări mai pompoase și mai simple **cu prețuri ieftine.**

Depou de cosciuge de metal ce se pot închid hermetic, din prima fabrică din Viena.

Fabricarea proprie a **cosciugelor de lemn, de metal și imitațiuni de metal și de lemn deștejar.**

Depou de **cununi** pentru monumente și **plantici** cu cu prețurile cele mai moderate.

Reprezentanță de monumente de marmură, cară funebre proprii **cu 2 și cu 4 cai**, precum și un **car funebru** vânat pentru **copii**, precum și cioclii.

Comande întregi se escută **prompt și ieftin**, iau asupra-mi și **transporturi de morți în străinătate.**

La cazuri de moarte a se adresa

E. Tutsek.

Telefon Interurb. 406.

22-18

Aviz.

Ciapă egipteană:

1 Klg. costă numai K. —50 fl.

100 Klg. 45.—

1 Klg. Cartofii nouă „ —36 „

Brânză de munte 1 Klg. „ 1:80 „

„ „ II-a 1 „ „ 1:10 „

Cașcavalu I. calitat „ 1 „ „ 2:20 „

Fasole verde, mazere, guli, și altele s'afă proaspete la prăvălia

I. G. Eremiș. Brașov Strada Hirscher Nr. 1 sub podul bătușilor.

5-10

ORIENT.

Întreprindere internațională de comerț și Transport.

Telephon Nr. 608 Adres. teleg. Orient

Centrala Brașov. Strada Porții Nr. 71

Transportare de mărfuri dela gară, și la stațiunile de căi ferate și Vapoare calculație de chirii cu deplină garanție pentru ratele oferite în magazinări. Reprezentanță pentru toate țările din Balcan și Orient.

3-52

Referenze: Banca comercială ungară și Banca ung de credit.

Cețiți și răspândiți
„Gazeta Transilvaniei.”

Am onoarea a aduce la cunoștința On. public, că am deschis în **BRAȘOV, Strada orfanilor N-ru 13**, un

Atelier de croitorie pentru bărbați.

Cu praxă și experiență câștigată în ateliere de croitorie de rangul prim pot coresponde cerințelor celor mai minuțioase, luerez

Costum pentru bărbați, modern stofă de lână curată cu	50, 60, 70, 80 K	
Jachetă — — — — —	60, 70, 80, 100 „	12-52
Pardesiuri — — — — —	50, 60, 70, 80 „	
Costum de salon, frac — — — — —	70, 80, 110 „	

Execut ori ce lucrare ce se ține de branșa croitoriei cu prețuri solide pe lângă rezponzabilitate.

Rugându-mă de sprijinul On. public semnez cu toată stima

Ioan Șerbănescu croitor pentru bărbați.

„TRANSYLVANIA“

bancă g. m. de asigurare, Sibiu (Nagyszeben) recomandă încheierea de

Asigurări pe viață

în condițiunile cele mai favorabile.

Pentru proști și învățători români gr.-or. dela școlile confesionale avantajii deosebite.

Special de remarcate sunt combinațiunile următoare.

Asigurări mixte cu restituirea întereselor de 3% garantată. Asigurări de pensii simple și combinate cu asig. unui capita

Asigurări simple și mixte cu participare la câștig de 40%. Asigurări mixte cu plățirea necondiționat de 2-ori a capitalului

Asigurări de foc

deasemenea foarte ieftine.

Dela existența „Transylvaniei“ s'au plătit din partea ei:

Capitale asigurate pe viață.	Cor.	5,7558,58-27
Pagube de foc	„	5,635,328-12
Sumele asigurate pe viață erau cu finea anului 1913	„	12,067,702-—
Asigurări de foc	„	144,436,366-—
Capital de fondare și rezerve	„	2,696,458-—

Informații și prospecte se dau gratuit prin direcțiune în Sibiu prin agenturile principale din Arad, Brașov, Bistrița, și Cluj cum și prin toți agenții din comune.

Agentura principală pentru Brașov se afă la d-l **H. Herman, Strada Porții Nr. 51.**

Perseane versate în achiziții cu cerouri bune de cunoștință se primesc în condiții favorabile în serviciul institutului.